



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvintum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Capvt X. Idem Abbati a S. Benedicti de Nebia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74544](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74544)

NOTÆ.

1. ^a **C**onsentino.) Ita legitur in prima collectione: *sub hoc tit. cap. 9.* Consentia, vel Consentia, hodie *Cossenza* dicta, est civitas Italiae in provincia Brutiae: habuit Cathedralam Episcopalem jam à primis Ecclesiae saeculis, & D. Greg. *lib. 7. epist. 47.* refcribit Palumbo Episcopo Consentiae: refert Carol. à S. Paulo *lib. 1. Geograph. sacr. fol. 60.*
- b *Opere consummato.*) Nam clericis etiam presbyteris opus rurale exercere sacri canones permittunt, ut probavi *in c. 1. de celebr. Missar.*
2. ^c **P**atiaris.) Duplici ratione praesentem Alexandri III. decisionem ait Glossa existimavit in praesenti, quam sequitur Navarrus *in manuali cap. 27. num. 235.* Prima, quia diaconus dabat operam rei illicita, quia ludus clericis cum laicis prohibitus est. *Bellerus disputat. cleric. part. 1. tit. de disciplin. cleric. §. 4. num. 17.* Altera, quia Diaconus non adhibuit diligentiam in damno praevocando, amovendo falcem, non ignarus conditionis ludi; quae ratio magis placet Covar. *in dist. Clement. si furiosus, 2. part. §. 4. num. 8.* Gutierrez *lib. 2. canonic. quest. 6. Pantojae de aleatoribus. ad l. 2. num. 46.* Gibalino *d. confect. 1.* Nectunc obstat extus *in c. lator, se-*

quenti, ubi in simili specie, cum duo clerici in colluctatione decertarent, alter alterum dejecit, & dejector gladio, quem dejectus ad latus portabat, vulneratus occubuit; & nihilominus asserit Pontifex, ad sacros ordines clericum ascendere posse. Pro cuius textus solutione *Glos. in praesenti, Gutierrez supra, num. 124.* Sylvester *in summa verbo Homicidium, Sotus de iustit. lib. 5. art. 9.* docent in specie textus *in dist. cap. lator,* clericum dejectum omnem adhibuisse diligentiam, nullamque culpam admittisse; immo clericus percussus in culpa fuit alterum prosterrendo. Sed haec solutio facile convincitur ex eo, nam exactiorem diligentiam adhibere poterat clericus ille amovendo falcem. Igitur si eam non adhibuit, manet irregularis. Quare placuit solutio Pantojae *ubi supra,* qui rectè observat, in eo textu non agi de colluctatione in qua sperari posset, ut alter alterum dejiceret, sed potius de ludo: unde extra vorum, & ludi usum lascivientes alter alterum vi dejecit; & cum ira juxta conditionem ludi non teneretur ludens falcem amovere, ideo omnino inculpate processit clericus dejectus, & per consequens nullam irregularitatem contraxit. Quae etiam doctrinam exponendus est textus *in cap. exhibita, el. 2. hoc tit.*

CAPUT IX.

^a Idem B. Exon. Episcopo.

Lator praesentium nobis viva voce proposuit, quod quadam die, cum casu cum quodam clerico luderet, contigit, quod ille projecit istum ad terram, & ^b cultellus, quem ad latus suum habebat, in alterum incidit, & fortuito vulneratus occubuit. Eundem itaque ad vos duximus remittendum, d. v. p. A. f. m. quat. rei veritate comperita, & fiita res se habuerit, & alia iusta causa non impedit, praedictum D. liberè permittatis ad sacros ordines promoveri.

NOTÆ.

1. ^a **B.** Exoniensi.) Ita etiam legitur in prima collectione *sub hoc tit. cap. 10.* id est Bartholomaeo, de quo egi supra *in cap. 7.* Post Concil. Lateranens. *part. 26. cap. 14.* legitur etiam *Exoniensi Episcopo;* & in margine additur *pars capituli*

Tanta: unde cognoscitur in praesenti referri partem textus *in cap. tanta qui filii sint legitimi.*

b *Cultellus.*] Quem deferre potest clericus, quia armorum appellatione non continetur, ut probat Bobadilla *lib. 1. polit. cap. 13. num. 73.* & dixi *in c. clerici arma, de vita & honest. cleric.*

CAPUT X.

Idem Abbati ^a S. Benedicti de Nebia.

SUcepimus literas tuas, & cognovimus ex earum tenore, quod dum lator praesentium in custodiam cujusdam domus cum altero fratre maneret, ingredientes de nocte quidam latrones ad eos, turpiter ipso in personis affigere, & denudare vestimentis propriis praesumpserunt. In quos isti resumtis viribus insurgentes ligaverunt illos, & detinere usque ad notitiam Capituli voluerunt. Cum autem iste rem ad tuam audientiam perlaturus, ligatos eos in fratris sui custodia dimisisset, & fures se solvere niterentur, frater illos, ne ipse ab eis interimeretur, occidit. Unde quoniam expediebat potius post tunicam relinquere pallium, & rerum sustinere iacturam, quam pro conservandis vilibus rebus, & transitoriis, tam acriter in aliquos exardescere, abstineat iste humiliter ab altaris obsequio, & peccatum suum, quibus modis ad arbitrium tuum potuerit uterque studeat expiare. Constat siquidem eos contra rationem, & mansuetudinem, & ecclesiasticam disciplinam ex utriusque opere interemptos.

NOTÆ

NOTÆ.

^a *Sancti Benedicti de Nevia.*) Ita etiam legitur in prima collectione, *sub hoc tit. cap. 11.* post Concil. verò Later. *part. 50. cap. 17.* legitur tantum *Sancti Benedicti.* Illud semper constat, in præfenti alloqui Pontificem cum Abbate monasterii Sancti Benedicti, sed non exprimitur, cu-

jus dicecesis, vel provincie.

^b *Ab altaris obsequio.*) Varia pro hujus textus expositione adduxerunt Anguianus *lib. 4. de legibus, cap. 4. num. 36.* Suarez. *de censur. disput. 46. sect. 2. num. 10.* Genuensis *præct. qu. 660.* Wilembach. *disput. 4.* Franciscus Valens *tom. 2. concord. jur. fol. 321.* Sed veram ejus interpretationem adduxi in *cap. 2. supra hoc tit.*

CAPUT XI.

Idem ^a *Lucensi Episcopo.*

DE cætero noveris, quod diaconus, quem literarum honestate præditum asseris, qui homicidio causam dedisse videtur, sicut ex tenore tuarum literarum perpendimus, non videtur ad sacerdotium promovendus.

NOTÆ.

^a *Lucensi.*) Ita etiam legitur in prima collectione, *sub hoc tit. cap. 12.* ubi additur *pars capituli Consuluit.* Unde cognoscitur in præfenti referri partem textus in *cap. consuluit 4. qui clerici vel vovent.* ubi notavi.

COMMENTARIUM.

sponte curasset humiliter confiteri, ipse penitentiam & contritionem ipsius attendens super beneficio Ecclesie de Stabulis, quam in Archidiaconatu tuo, fili Archidiacone, adeptus fuerat, misericorditer dispensavit, ut ipsum, quoad viveret, possideret: mandans eidem, ut ad Sedem Apostolicam accederet, mandatis super officio Apostolicis pariturus. Quia verò in hoc, non ex voluntate (sicut asserit) sed casu deliquit, discretioni vestrae per Apostolica scriptura mandamus, quatenus si verum est quod asserit, factam cum eo misericordiam attendentes, & quod à dicto Archiepiscopo factum est ratum habentes, & firmum, eum super beneficio prædicto propter hoc nullatenus molestetis, aut patiamini ab alii molestari. Datum Romæ apud S. Petrum. Illustrant ultra congestos à Barbofa in præfenti, Pantoja de aleat. ad l. 2. n. 45. Vighol. in metodo jur. can. fol. 266. Petrus Greg. lib. 4. part. tit. 13. cap. fin. Gutierrez lib. 2. canonic. quest. 6. Claudius Elpencus ad epist. D. Pauli, lib. 2. digress. cap. 3. Suarez de censur. disp. 45. sect. 5. Franc. Valens in concord. juris fol. 321. Diana part. 1. tract. 6. refol. 25. Majolus de irregul. lib. 5. c. 8. §. 3. Vgelin. eod. tr. cap. 18. §. 1. Sayrus lib. 9. de censur. disp. 32. Bonacina eod. tract. 2. num. 28. Avila, Layman, Lelsius & alii, quos refert Gibalinus de irregul. cap. 4. regul. 2.

Sed in hanc assertionem, quæ duplicem continet partem, duplici etiam insurgo dubitandæ ratione; & primò in eam partem ubi asseritur, ob homicidium casu admissum, non adhibita diligentia, etiam et si involuntariè, irregularitatem contrahi, sic argumentor. In delictis cõercendis animus magis quàm exitus; & affectus potius quàm effectus attenditur. Paulus *lib. 5. sentent. tit. 25.* Quintil. *declamat. 281.* Unde interdum qui hominem occidit, absolvitur; & qui non occidit, pro homicida damnatur, *l. 1. §. Divus, ff. ad leg. Corn. de scar. l. 1. §. qui cum telo, Cod. eod. tit.* isque demum legum pœnis obnoxius est, qui consultò, non ignoranter delictum admisit. Tertul. *de penit. bi. Quid quod voluntas facti origo est? viderint enim si qua casui, aut necessitati, aut ignorantie impudentur: quibus exceptis jam non nisi voluntate delinquitur.* Huc spectat defensio illa, quam attingit Cicero *lib. 3. de Oratore.* & in topicis ad Trebatium. *laceret telum, voluntatis est: ferris quem nolueris fortuna: ex quo aries ille subicitur in vestris actionibus, si telum manu fugi potius quàm jecit.* Vbi Boëtius ita explicat: *Si quis cadis accusetur, optima solet esse defensio, fugisse manu telum, & magis quàm voluisset.*

I. In his quinque decisionibus præcedentibus, & in sequentibus usque ad finem tituli præcipue agit de homicidio casuali; & varii casus deciduntur circa illud culpabiliter, vel non admittum; ita ut illud committens maneat irregularis, vel non. Et communiter repetentes, & antiquiores, tam Theologi, quàm Jurisperiti sequenti distinctione ea jura accipiebant, & exponebant, videlicet, ut dans operam rei illicitæ, homicidio sequitur, etiam involuntario, irregularis maneat; dans verò operam rei licitæ, immunitus sit ab omni irregularitatis nota, si adhibeat diligentiam, quam debebat adhibere. Sed vetiorem, & magis juribus sub hoc titulo compilatis consonam credo distinctionem noviter explicatam à Gibalino *c. 4. §. 4. per totam,* juxta quam sequentem assertionem disputandam propono: *Qui lethaliter peccat ob non adhibitam diligentiam in homicidio præcavendo, irregularis manet, sive rei licitæ, sive licitæ operam dederit. Qui verò nullam lethalem culpam admisit, et si sequatur homicidium omninò casuale, & involuntarium, irregularis non manet, sive rei licitæ, sive illicitæ operam dederit.* Quam conclusionem firmant, seu juxta eam procedunt textus in *cap. presbyterum 7. cap. continebatur 8. cap. lator 9. cap. suscepimus 10. cap. de hoc 11. cap. dilectus 13. cap. exhibitus; et l. 1. §. 2. cap. significasti 16. c. tua nos 19. cap. Ioannes 23. cap. quidam 25. hoc tit. c. questum 17. de panis. & remiss. cap. miror, cap. si quis viduam, & ferè per totam 50. dist. Innoc. III. lib. 1. epist. apud Sirletum fol. 90. ibi: *Exposuit nobis dilectus filius M. presbyter de Stabulis, quod cum olim invitatus à quibusdam pueris de manu unius eorum arcum receperit, & sagittam, & eam dirigere voluerit in arborem que obstabat, manu errante sagitta eadem discurrens per aërem, puerum quendam valde distantem modicum vulneravit in capite: propter quod idem puer creditur postmodum exspirasse. Quod cum idem presbyter bone memoris G. prædecessori tuo, frater Archiepiscopo,**

2. Impugnatur tradita assertio: